

از مجموع سوالات قسمت الف و ب فقط به یک بخش پاسخ دهید.

- الف**
۱. کهن ترین و کامل ترین کتاب تاریخی به جا مانده از عصر باستان از چه کسی است؟ موضوع آن چیست؟ ..... (درس ۱، ص ۴)
۲. در پژوهش های تاریخی، پرسش های پژوهش اغلب درباره چه مواردی مطرح می شوند؟ ..... (درس ۱، ص ۶)
۳. در دوره اشکانیان، چه گاه شماری هایی متداول بود؟ دو مورد ..... (درس ۲، ص ۱۴)
۴. چرا زمان و مکان، دو رکن علم تاریخ به شمار می روند؟ ..... پرسش نمونه درس ۲ (ص ۱۲۹)
۵. باستان شناسان برای کشف آثار باستانی و تاریخی، از چه راه هایی استفاده می کنند؟ ۴ مورد ..... (درس ۳، ص ۲۴)
- ب**
۶. ابداع کشاورزی چه پیامدهای مهمی برای بشر داشت؟ دو مورد ..... پرسش نمونه درس ۴ (ص ۳۴)
۷. رفتار شی هوانگ تی و سلسله هان با اندیشه های کنفوسیوس را مقایسه کنید. .... (درس ۵، ص ۴۸)
۸. مهم ترین دستاوردهای رومیان باستان در حوزه معماری و مهندسی چه بود؟ ..... پرسش نمونه درس ۶ (ص ۵۹)
۹. منابع دست اول تحقیق تاریخ ایران باستان به چند دسته تقسیم می شوند؟ با ذکر مثال ..... (درس ۷، ص ۶۶)
۱۰. وضعیت دین و اعتقادات ایلامیان را شرح دهید. .... (درس ۸، ص ۷۸)

ج
جملات درست و نادرست را مشخص کنید:

۱.   خسرو انوشیروان حکومت دست نشاندۀ اعراب لخمی را برانداخت. .... (درس ۱۰، ص ۹۷)
۲.   لوح های گلی کشف شده از تخت جمشید بیانگر آن است که در زمان هخامنشیان، زن و مرد در کنار هم و با حقوقی برابر کار می کردند. .... (درس ۱۲، ص ۱۱۴)
- روحانیون مادی، مغ نامیده می شدند. .... (درس ۱۴، ص ۱۳۰)
- در زمان هخامنشیان، بخش عمده آثار هنری شاخص و ساختمان های مجلل، به خواست مردم عادی به وجود آمد. .... (درس ۱۲، ص ۱۴۳)

د
پاسخ درست را انتخاب کنید:

- الف) کدام گزینه از جمله حوادث زمان پادشاهی اردشیر دوم هخامنشی نمی باشد؟ ..... (درس ۹، ص ۸۷)
- ۱) خاندان هخامنشی دچار تفرقه درونی شد
۲) برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت
۳) مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد
۴) هخامنشیان بر یونانیان پیروز شدند
- ب) کدام گزینه از نشانه های وفاداری پادشاهان کوچک و حاکمان محلی به حکومت اشکانی نیست؟ ..... (درس ۱۱، ص ۱۰۲)
- ۱) پرداخت باج
۲) خراج سالانه
۳) پسر ارشدشان را به پایتخت می فرستادند
۴) به هنگام جنگ، سپاه خود را در اختیار اشکانیان قرار می دادند

- ج) کدام پادشاه هخامنشی برای نخستین بار سکه با وزن و عیار مشخص ضرب کرد؟ ..... (درس ۱۳، ص ۱۳۳)
- ۱) کورش   ۲) داریوش اول   ۳) خشایارشا   ۴) کمبوجیه
- د) کدام زبان‌ها، از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی ساسانیان رواج داشته‌اند؟ ..... (درس ۱۵، ص ۱۳۸)
- ۱) زبان‌های کهن ایرانی   ۲) زبان‌های نو ایرانی   ۳) زبان بابلی   ۴) زبان‌های میانه ایرانی

به سوالات زیر پاسخ دهید:

- ۱- میراث هخامنشیان در چه زمینه‌هایی بود؟ ..... (درس ۹، ص ۸۹)
- ۲- دلایل اختلاف و جنگ‌های مکرر رومیان و اشکانیان را بنویسید. .... بخش ارزشی نمونه‌درس ۱۰، ص ۹۳
- ۳- چرا حکومت اشکانی به سستی گرایید؟ ..... (درس ۱۰، ص ۹۳)
- ۴- شباهت‌ها و تفاوت‌های سپاهیان اشکانی و ساسانی را بنویسید. .... بخش ارزشی نمونه‌درس ۱۱، ص ۱۰۶ و ۱۰۷
- ۵- در حکومت اشکانیان، پادشاهان کوچک و حکام محلی چه اختیاراتی داشتند؟ ..... (درس ۱۱، ص ۱۰۲)
- ۶- نظام اجتماعی ایران در دوره ساسانیان چه ویژگی‌هایی داشت؟ ..... بخش ارزشی نمونه‌درس ۱۲، ص ۱۱۱ و ۱۱۲
- ۷- چرا در دوره اشکانیان، بازرگانی خارجی رونق اساسی یافت؟ ..... (درس ۱۳، ص ۱۲۶)
- ۸- منابع آگاهی ما، از باورها و مراسم دینی پارسبان (هخامنشیان) را بنویسید. .... (درس ۱۴، ص ۱۳۰)
- ۹- مانی چه عقایدی داشت؟ ..... (درس ۱۴، ص ۱۳۵)
- ۱۰- معماری و شهرسازی در زمان اشکانیان چگونه بود؟ ..... بخش ارزشی نمونه‌درس ۱۶، ص ۱۴۷ و ۱۴۸

داشتند به همین دلیل، اجساد فرعون‌ها را برای جلوگیری از فاسد شدن جسم، مومیایی می‌کردند. (۰/۲۵) اما چنین عقیده‌ای دربارهٔ سومریان ذکر نشده است. (۰/۲۵)

۷- با پیروزی بر حاکمان محلی و اشراف زمین‌دار به تفرقه و تجزیهٔ سیاسی چین پایان داد و حکومت نیرومندی را به وجود آورد. (۰/۲۵) او عنوان شی هوانگ تی به معنای امپراتور اول را که پیش از آن مخصوص خدایان و قهرمانان اساطیری بود، برای خود برگزید. (۰/۲۵) شی هوانگ تی به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکهٔ گسترده‌ای از جاده‌ها ساخت. (۰/۲۵) وی همچنین به قصد رونق تجارت، مقیاس وزن‌ها و اندازه‌ها و عیار سکه‌ها را یکسان نمود (۰/۲۵).

۸- یکی از ویژگی‌های برجستهٔ تمدن یونان باستان، شیوهٔ متفاوتی از حکمرانی بود که توسط یونانیان به وجود آمد. (۰/۲۵) در یونان باستان مانند بسیاری از کشورهای دیگر، نخست شاهان به صورت موروثی حکومت می‌کردند؛ (۰/۲۵) اما در نتیجهٔ توسعهٔ دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را در دست گرفتند. (۰/۲۵) در قرن‌های ششم و پنجم قبل از میلاد، نوعی مردم سالاری در یونان و به ویژه در دولت شهر آتن شکل گرفت که البته با نظام‌های مردم سالاری امروزی تفاوت داشت. (۰/۲۵)

۹- خدای‌نامه‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دورهٔ ساسانی به شمار می‌روند (۰/۲۵) و در واقع تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی بودند. (۰/۲۵) محتوای خدای‌نامه‌ها، آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن بوده (۰/۲۵) و مطالب راجع به دورهٔ ساسانی در آنها با واقعیات تاریخی انطباق دارد. (۰/۲۵)

۱۰- از آنجا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمانروایان سومری و آکدی پیاپی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند. (۰/۵) این تاخت و تازها، سرانجام سبب شد که حاکمان کوچک و مستقل ایلامی در حدود ۲۶۰۰ ق. م. با یکدیگر متحد شوند و پادشاهی ایلام را تأسیس کنند. (۰/۵)

قسمت ج

(الف) درست (۰/۵)

(ب) نادرست (۰/۵) در دوران ساسانیان، موبدان مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند.

(ج) درست (۰/۵)

(د) نادرست (۰/۵) معماری ساسانی با بنای کاخ اردشیر در فیروزآباد فارس آغاز شد.

قسمت د

(الف) ۴ لشکرکشی به مصر (۰/۵)

(ب) ۲ یونانیان (۰/۵)

(ج) ۱ واستریوشان سالار (۰/۵)

(د) ۱ زبان‌های کهن ایرانی (۰/۵)

قسمت هـ

۱- نظام حکومتی اشکانیان مجموعه‌ای از حکومت‌های نیمه مستقل بود (۰/۲۵) که به حکومت مرکزی اشکانی، مالیات (۰/۲۵) و نیروی نظامی می‌دادند (۰/۲۵). این نوع حکومت را ملوک طوایفی خوانده‌اند. (۰/۲۵)

۲- بابک، پدر اردشیر، در پارس اعلام استقلال کرد. (۰/۲۵) اردوان چهارم، آخرین شه‌ریار اشکانی که از استقلال طلبی ساسانیان احساس خطر می‌کرد، به مقابله شتافت، (۰/۲۵) اما در نهایت از اردشیر بابکان شکست خورد (۰/۲۵) و سلسلهٔ ساسانیان به جای اشکانیان بر سر کار آمد. (۰/۲۵)

پاسخنامه آزمون پانزدهم

قسمت الف

۱- هرودوت، (۰/۵) بخش عمده آن به شرح جنگ‌های یونان و ایران اختصاص دارد. (۰/۵)

۲- دربارهٔ زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها (۰/۵) و یا نقش افراد و گروه‌های درگیر در رویدادها (۰/۵)

۳- بابلی، (۰/۵) اوستایی (۰/۵)

۴- زمان: چرا که رویدادهای تاریخی در زمان معینی در گذشته روی داده‌اند و بدون آگاهی از زمان روی دادن آنها، نمی‌توان به درکی منطقی و درستی از تاریخ دست یافت. (۰/۵) مکان: زیرا به طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. (۰/۵)

۵- کتاب‌های تاریخی، (۰/۲۵) سفرنامه‌ها، (۰/۲۵) پهباده‌ها، (۰/۲۵) رادارها (۰/۲۵)

قسمت ب

۶- ۱- کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائم، ایجاد کردند. (۰/۵)
۲- به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزار سازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند. (۰/۵)

۷- شی هوانگ تی به شدت با اندیشه‌های کنفوسیوس مخالفت کرد و دستور داد آثارش را بسوزانند و حکیمان پیرو او را نابود کنند. (۰/۵) اما پس از مرگ شی هوانگ تی و در دوران حکومت هان، اندیشه و آیین کنفوسیوس دوباره رواج یافت و تعلیم داده شد. (۰/۵)

۸- رومیان به افتخار پیروزی‌های نظامی خود بناهای یادبود زیادی را برپا کردند. (۰/۲۵) آنان در شهرها، ساختمان‌های عمومی فراوانی ساختند که حکایت از مهارت در معماری و طراحی در مهندسی دارد. (۰/۲۵) یکی دیگر از دستاوردهای مهم تمدن روم، ایجاد شبکه پیشرفت‌های از جاده‌ها بود. (۰/۲۵) مهندسان و کارگران رومی برای احداث جاده‌های سنگ‌فرش شده، دامنه تپه‌ها را می‌بردند، تونل می‌کنند، پل می‌ساختند و باتلاق‌ها را پر می‌کردند. (۰/۲۵)

۹- دو دسته: ۱- غیرنوشتاری (۰/۲۵) مانند ابزارها (۰/۲۵) ۲- نوشتاری (۰/۲۵) مانند سنگ نوشته‌ها (۰/۲۵)

۱۰- ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند و از آنان برای پیشرفت در کار خود کمک می‌خواستند. (۰/۲۵) به عقیده مردمان ایلام قدیم، خدایان دارای نیرویی ماوراء طبیعی بودند که آنان را بر انجام هر کاری قادر و توانا می‌ساخت. (۰/۲۵) الهه‌های مادر نیز بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله مراتب خدایان ایلامی داشتند. (۰/۲۵) ایلامیان این الهه‌ها را به عنوان مادر خدایان می‌پرستیدند و برای آنان معابدی ساخته بودند. (۰/۲۵)